

Økonomiprogram

Buskerud Arbeiderparti
2024

Innholdsfortegnelse

<i>Innledning:</i>	3
<i>Pengepolitikken:</i>	4
<i>Offentlig konsum, investeringer og subsidier</i>	4
<i>Skatt og avgift</i>	5
<i>Bolig og utlånspolitikk</i>	6
<i>Natur og klima:</i>	7
Sentralbanken som klimainstrument:	7
Sirkulærøkonomi og forbruk	7
Omstilling og grønne tiltak	9
<i>Statlige eierskap</i>	9
Eierskapsstyring:	9
Statens pensjonsfonds utland og innland	10

Innledning:

I sosialdemokratisk ideologi og politikk har det overordna målet alltid vært et inkluderende samfunn bygd på alle menneskers likeverd, basert på en sosialt rettferdig fordeling av samfunnets goder og byrder, gjennom full sysselsetting, lik rett til utdanning og velferd til alle, basert på «yte etter evne, få etter behov». Fra arbeiderbevegelsens opprinnelse og fram til i dag har dette for en stor del handlet om materielle goder, gjennom retten til arbeid, rettferdige og gode lønns- og arbeidsforhold og sosiale velferdsordninger ved bortfall av inntekt, men også om utviklingen av offentlige velferdstjenester.

Det faglig-politiske samarbeidet og trepartssamarbeidet mellom arbeidstakere, arbeidsgivere og det offentlige, har vært bærebjelken i utviklingen av det norske velferdssamfunnet. Det krever en sterk offentlig sektor, også i tida som kommer.

I nyere tid har vi måttet ta inn over oss at vårt forbruk av jordas ressurser ikke er bærekraftig. Arbeiderpartiet skal redusere utslippene våre med 55 pst. innen 2030 og nå målet om et null-utslippssamfunn innen 2050. Det vil koste. Arbeiderpartiet vil at byrdene ved omstillingen skal fordeles på en rettferdig måte. Det offentlige må bidra med sitt til at det grønne skiftet gjennomføres på en måte som sikrer retten til arbeid og velferd nå og framover. Det faglig-politiske samarbeidet og trepartssamarbeidet må styrkes og videreutvikles, for å sikre at felles ressurser og framtidig vekst fordeles rettferdig innad i hver generasjon og mellom generasjonene, uten at livsgrunnlaget vårt blir ødelagt.

Pengepolitikken:

Sentralbanken er og skal være en autonom institusjon og ha selvstendighet i tråd med gjeldende praksis. Samtidig er det viktig for Arbeiderpartiet at alle finansielle og pengepolitiske virkemidler også skal bygge opp under målet om full sysselsetting. Dette skal motvirke at Norges Bank kan akseptere at ledigheten må opp for å møte inflasjonen.

Buskerud Arbeiderparti mener:

- Norges Banks mandat i «Bestemmelse om Pengepolitikken» endres slik at sysselsetting og høy og stabil produksjon sidestilles med inflasjonsmålet på 2 %, slik det var frem til 2001.

- Buskerud Arbeiderparti ønsker tilpasninger av beskatningen for å unngå at renteøkninger medfører overføring av formue fra de med minst til de med mest.
- De etiske retningslinjene skal fremdeles være styrende for investeringene fra statens pensjonsfond utland.

Skatt og avgift

Person- og næringsbeskatning og avgifter

Arbeiderpartiets skatte- og avgiftspolitikkk har som mål å redusere økonomiske forskjeller, finansiere velferd og skape forutsigbarhet for både enkeltpersoner og bedrifter. Med økende bekymring rundt høy prisstigning og stadig økende økonomiske ulikheter, er det behov for en mer rettferdig og omfordelende tilnærming til skatt og avgift. Personer med vanlige og lave inntekter skal betale mindre skatt på lønn, mens de med høyere inntekter og formuer forventes å bidra mer til skatteinntektene. Dette skatte- og avgiftssystemet har som mål å opprettholde det samlede nivået av skatt og avgifter på inntekter, samtidig som det sikrer en rettferdig fordeling.

Sosialdemokratisk politikk har bidratt til at vi bor i et land der også en del personer har enorme formuer og verdier. Takket være vår politikk med trygghet og kompetanse som følge av sterke utdanningsinstitusjoner i by og land og stabilitet har det bidratt til verdiskapning og vekst for alle og spesielt for de som eier disse bedriftene. De 10% rikeste eier 56,7 % av all formue i Norge, mens de 1 % rikeste eier nesten 25%. Da er det fornuftig, og rettferdig, at de aller rikeste bidrar vesentlig mer.

Vi bor også i et land der fellesskapet eier de enorme inntektene av olje, gass og vannkraften vår. Buskerud Arbeiderparti støtter innføring av grunnrenteskatten på havbruk fordi dette er også fellesskapets ressurser.

Det mangler ikke på ressurser i Norge, men det handler om fordelingspolitikken. I dyrtid der mange sliter som følge av høyere renteutgifter og inflasjon, trengs det tydeligere fordelingspolitikk som får folk gjennom krisetiden.

Avgifter på basistjenester treffer i større grad alle likt, uavhengig av økonomisk evne og kan ses på som en flat skatt som er lite omfordelende. Summen av det samlede skatte- og avgiftsnivået er nødvendige for å finansiere velferdstjenester og offentlige ordninger, spesielt med tanke på den aldrende befolkningen og økende utgifter til pensjoner, helse og omsorg i fremtiden.

Buskerud Arbeiderparti mener:

- Tydeligere fordelingspolitikk med skatte- og avgiftssystemet som virkemiddel, som bedrer folks hverdagsøkonomi.
- MVA skal fjernes på grunnleggende tjenester som vann, avløp og energi innenfor et grunnforbruk.
- Det innføres en egen skatt på utbytte til holdingselskaper der inntekten kommer fra kommersiell velferdstjenester som er helt eller delvis finansiert av offentlige midler.
- Sørge for at internasjonale selskaper (Meta/Google osv.) betaler skatt til Norge, også for bruken av kollektive goder og dermed minske skattefordeler av å ha utenlandske eiere.
- At avgiftene på egenandeler innen helse skal senkes.
- Endring av avgiftssystemet slik at det faktisk bidrar til sunne matvalg.
- Fjerne den midlertidige økningen i arbeidsgiveravgiften.
- Buskerud Arbeiderparti ønsker innføring av en nye arveavgift med innslagspunkt på 100G for å motvirke økning av formuekonsentrasjon på stadig færre personer.

Rettferdig boligpolitikk

Måten boligmarkedet i dag er organisert bidrar til økonomiske forskjeller i samfunnet. I en tid hvor alt har blitt mye dyrere med både inflasjon og renter er det tøft for både dem som skal inn i boligmarkedet og dem som er i leiemarkedet. Det er forskjellige utfordringer i distriktene enn det er i byene, og det er økt press på leiemarkedet som følge av bosetting av historisk mange flyktninger. Felles for alle utfordringene er mangel på statlig boligpolitikk.

Husbanken må få økte rammer og nytt mandat. Buskerud Arbeiderpartiet mener det er en viktig politisk oppgave å legge til rette for at det bygges nok boliger. Et eget sted å bo til en overkommelig pris er for mange avgjørende for å kunne leve et selvstendig og godt liv.

- Husbanken må få økte rammer og nytt mandat til å drive aktiv boligutvikling sammen med kommuner, utover den boligsosiale innsatsen. Husbanken skal få nytt mandat, ved å være en aktør som skal sikre familier for muligheten til å komme seg inn i boligmarkedet, og utbygging av et trygt leiemarked.

- Kommunalbanken eller husbanken skal ha fastrente i tråd med Norges Banks rentefastsetting for bygging av kommunale boliger.
- Kommunalbanken skal settes stand til å ta over alle lån i norske kommuner for investeringer i vann, avløp og rens (VAR) til 2 % fastrente i tråd med inflasjonsmålet til Norges Bank.
- Vi må se på alternative muligheter for boliger som ligger mellom det kommersielle markedet og de kommunale tilbudene som f.eks "leie til eie". Blant annet må det avklares juridiske forhold og regelverk.
- Øke antallet studentboliger.

Offentlig konsum, investeringer og subsidier

Sosialdemokratisk politikk bygger på en gjensidig avhengighet mellom privat og offentlig sektor, der verdiskapning skjer i begge sektorer og der privat sektor er avhengig av at det offentlige leverer grunnleggende velferdsgoder. Et spesifikt skille i volum mellom privat og offentlig sektor gir liten mening. Et sosialdemokratisk samfunn må alltid bygge på en sterk offentlig sektor, der mengden og typen konsum og investeringer bygger på en sosialdemokratisk forståelse av en rettferdig fordeling av eksisterende og framtidige goder og byrder.

Buskerud Arbeiderparti mener:

- Offentlig innkjøp og investeringer skal bidra til et seriøst og organisert arbeidsliv.
- Offentlig konsum og offentlige investeringer skal bidra til å nå våre utslippsmål og ikke undergrave naturgrunnlaget vårt.
- Offentlige innkjøp skal bygge på bestemmelsene i åpenhetsloven.
- Felles regelverk for anstendige innkjøp må gjelde i det offentlige på alle nivåer.
- Offentlige investeringer skal bidra til vår felles, offentlige verdiskapning.
- Offentlige investeringer må brukes bevisst til å få fart på det grønne skiftet – staten må gå foran gjennom (etablering av) offentlig eide bedrifter, offentlig medeierskap eller offentlige subsidier innenfor gjeldende regelverk (EU).
- Det offentlige må investere mer i fornybar energi.
- Det offentlige må investere mer i energiforsyningsnettet.
- ENOVAs støtteordninger til bedrifter og husholdninger må bli mer forutsigbare og mer langvarige.

- Fordelingen av ressurser mellom stat, fylke og kommune må skje på en måte som styrer offentlig konsum og offentlige investeringer til det nivået som gir en mest rettferdig fordeling av velferdstjenestene og best grunnlag for utvikling av nye næringer.
- Fylkenes regionale utviklingsmidler og oppgaver innen det grønne skiftet må styrkes betydelig.
- Statlige investeringer i infrastruktur må underbygge, ikke motvirke, det grønne skiftet og utviklingen av nye framtidsrettede arbeidsplasser.

Natur og klima:

En mer fornybar fremtid

Norge har i dag et enormt forbruk, noe som ikke er forenelig i overgangen til et mer fornybart samfunn som vi er på vei inn i. Målet må være å ombruke, gjenvinne og ta vare på ressursene i alt som produseres i en sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi lar ressursene gå i sirkler, heller enn at de forbrukes. Den innebærer også å kontrollere bruken av ikke-fornybare ressurser som mineraler og metaller, samtidig som vi klarer å balansere bruken av fornybare ressurser.

Den sirkulære økonomien innebærer at det lønner seg å reparere heller enn å kjøpe nytt, at det stilles krav til holdbarhet på det som produseres og at avfallet brukes som nye ressurser heller enn å bli sett på som en byrde. På lang sikt vil en sirkulær økonomi bidra til at det skapes minimalt med avfall, fordi alle ressursene går i sirkler der nye produkter oppstår når gamle blir ødelagt. Derfor er det viktig at det er lønnsomt for bedrifter og aktører å produsere produkter som er laget for å være sirkulære.

Buskerud AP vil:

- Gjøre det billigere å reparere enn å kjøpe nytt, samt fjerne moms på reparasjoner og utleie av klær, tur- og sportsutstyr, verktøy og elektronikk

- Gi incentiver til oppstart av reparasjonsverksteder for forbruksvarer og bygge opp en hel næring rundt reparasjon av varer
- Gjøre det billigere å kjøpe brukte varer enn nye ved å fjerne momsen på salg av brukte varer
- Endre norsk lovverk slik at staten selv setter strenge minimumsgrenser for holdbarhet på ulike produktgrupper
- Aktivt jobbe for og på sikt forby bruk av ikke-fornybare materialer i produkter der det ikke finnes en plan for gjenbruk, materialgjenvinning eller forsvarlig lagring der ressursene ikke kan gjenbrukes
- For å sikre at Norge når sine klimaforpliktelser må karbonprisen (CO2-avgiften) opp. Norges bank gis mandatet med å styre CO2-avgiften etter modell fra rentefastsettelse og mål om netto null i 2050 og 55% reduksjon i 2030.
- Inntektene fra CO2-avgiften samles inn og gis tilbake som overføringer til husholdningene i en progressiv tilnærming fra de som har lavest inntekt til høy inntekt. Taket for overføringer opphører om brutto husholdningsinntekt er over 800.000 ved inntekt i husholdninger uten barn ellers 1,6 millioner i en husholdning med barn. Dette løses ved en kontantutbetaling i skatteoppgjøret hvert år.
- Ha panteordninger på glass, metall, elektronikk og andre forbruksvarer med stort miljømessig fotavtrykk. At det skal lages nasjonale regler og krav til klesmarkedet i Norge. Alle internasjonale kleskjeder som ønsker å etablere seg i Norge må fylle disse kravene